

részére lehetővé kívánja tenni, hogy azokat az új rendelkezéseket, amelyeket a pénzügyminiszterium az eddigi jogszabályok helyébe kíván ültetni, előzetesen megismerjék és a szándékolt intézkedések nem helyes vagy téves voltára a pénzügyminisztert figyelmeztessék és ekként a pénzügyminiszter abba a helyzetbe jusson, hogy törvényerejű intézkedései megnyugvást keltsenek.

SZEMLE.

Jogalkotás.

Az appropriációs törvény. Kétséggkívül nagy lépés a konszolidáció és a békéhez való visszatérés útján: ismét van normális költségvetési törvényünk.

A törvény par excellence budget részéről kitünő kollégánk, dr. Szász, irt e lapnak első számában, e helyütt az u. n. felhatalmazási szakaszoknak kívánunk néhány szót szentelni.

Az indemnitási és költségvetési törvények a törvényhozási szokásnak megfelelően régtől fogva mindig szines anyagot foglaltak magukban; az 1924/1925. költségvetési évről szóló törvény azonban valóságos mozaikja a legheterogénebb rendelkezéseknek. Csak példaképpen ragadjuk ki a súlyos jelentőségű intézkedéseknek egész sorát: a legfőbb állami számszék működési körének korlátozását, a váltáság és kényszerkölcsön hovaforchtásának előírását, a kényszerkölcsön-obligációk kibocsátásának elrendelését, a társulati adópótlék eltörlését, az értékpapirforgalmi adó és váltóilleték csökkentésére szóló felhatalmazást, a kamatilleték hatályterének megszüchtését, a póstatakarék ügykörének kiszélesítését, a rádió törvényi védelmének codifikálását, etc. etc.

Néhány rendelkezéssel — súlyos magánjogi és pénzügyjogi változásokat jelentvén — külön is kell foglalkoznunk.

1. A szakaszoknak egész sorában beszél a törvény a „mérlegvalóchtiság helyreállításáról“. Stereotip módon, mindig csak ezzel az óvatos kifejezéssel, még sejtetni sem engedvén, hogy vajjon az aranymérleg statuálása, avagy az egyseges értékelés (köznapi nyelven: felértékelés) előírása lesz-e a mérlegvalóchtiság visszaállításának útja.

Különösen kiemelendő, hogy a mérleg valóchtiság helyreállításának kérdésével kapcsolatosan a miniszterium felhatalmazást nyer már ma a névérték- és alaptökeminimum meghatározására. Nem értjük a kiszakított intézkedés célját. A

mérlegvalódiság helyreállításának problémája amugy is törvényi rendezést, sőt egész codexet kíván, amely egységesen, rendszeresen kell, hogy feldolgozza az egész anyag-komplexumot. Előfutárok rapszódikus kiküldésének sok értelme nincsen.

2. A miniszterium felhatalmazást nyer arra, hogy a korlátolt felelősségű társaságokról jogszabályt alkosson. Az oly rokonszerű magyar, osztrák és német kereskedelmi jogrendszernek érthetetlen divergentiája állott fenn a kereskedelmi társaságok ezen alakjának jogterületén. Ideje, hogy ez megváltozzék. De ismét csak azt kell mondanunk, egy ily jelentős új institúciója hiteljogunknak részleteiben kell, hogy megvitattassék törvényhozásunk által és nem elég az egyszakaszos, általánosságban tartott utmutatás. Hacsak azon tapasztalat nem vezette a vonatkozó szakasznak tervezőjét, hogy a jelentős civiljogi törvényjavaslatokat a mi törvényhozásunk amugy is legtöbbször komoly vita és érdeklődés nélkül bocsátja utnak.

3. Az appriaciós törvény a közkereseti és betéti társaságokat kiemeli a társulati adó hatálya alól és a kereseti adó alá vonja. A kapcsolatos problémákkal e lap bővebben foglalkozott. Ehelyütt csak annyit, hogy e rendelkezés retrogád természetű és elgondolásában helytelen. A társulati adótörvény leeurópaibb adótörvényünk és a törvényhozásnak arra kellett volna törekednie, hogy ezen törvényt tökéletesítse, csiszolja, ennek alapelveit terjessze ki szélesebb jogterületekre. A társulati adótörvény kereteinek megszükitése és a kereseti adó izmosítása sikeres lépés adórendszerünk visszafejlesztésének útján.

Dr. Gl. A.

Az áru- és anyagkészletek értékelése a társulati adó szempontjából. A társulati adóról szóló 1922. évi XXIV. t.-c. 18. §. a) és b) pontjai szerint a megelőző évi áru- és anyagkészlet mennyiségét meg nem haladó rész a megelőző üzleti év mérlegében kitüntetett értéken, az ezt meghaladó rész pedig vagy a beszerzési áron, vagy az évzárlatkor volt piaci árnak 20%-kal csökkentett összegével volt felvehető. A törvény végrehajtása tárgyában kiadott 1922. évi 200.000. számú utasítás 59. §-a a folyó évi és a múlt évi készlet összehasonlításánál az egyedi azonosságot nem, de a faji azonosságot megkívánta, elvileg megkívánta azonban, hogy hasonló fajú áruk csoportokba foglalva szolgáljanak az összehasonlítás alapjául, a nyersanyagok, félgyártmányok és készgyártmányok között pedig a kölcsönös helyettesítést engedte meg. A csoportosításra és helyettesítésre vonatkozó részletes szabályok külön rendeletekben lettek volna megállapítandók.

Az 1924. évi 5800/P. M. számú rendelet 8. §-a hatályon kívül helyezte az utasítás 59. §-át és a folyó évi és múlt